

گزارش

ارتباط حیاتی...

ادامه از صفحه ۱۴

... نوع ارتباط این نهاد با جامعه کارگری بیمه‌پرداز اینگونه نشان می‌دهد که ارتباط ناگسستگی بین تأمین اجتماعی و نیروی کار بیمه‌پرداز از آغاز ارتباط بیمه‌ای شکل گرفته و به صورت مداوم تا پس از دوران اشتغال و شروع بازنشستگی و حتی بعد از فوت بازنشسته در چارچوب پرداخت حقوق مزایا و خدمات درمانی به خانواده بازنشسته ادامه دارد.

سابقه فعالیت تأمین اجتماعی، خدمات گسترده ۱۸ گانه این سازمان به افراد تحت پوشش و مهمترین آنها در حوزه‌های بیمه‌ای، درمانی و بازنشستگی و اعتماد شکل گرفته و ارتباط قانونمند بیمه‌پرداز و نهاد بیمه‌گر و همچنین انتقال احساس امنیت اجتماعی بر مبنای آینده‌نگری مجموعه‌ای از مزایا را اختیار اقرار مختلف بیمه شده؛ بخصوص جامعه کارگری قرار داده که سازمان تأمین اجتماعی را به عنوان نهاد بیمه پایه انتخاب کرده و این ارتباط با در طول سال‌های متمادی و ساید تا پایان عمر حفظ کنند.

آمارهای سازمان تأمین اجتماعی نیز نشان می‌دهد در حال حاضر بیش از ۱۵ میلیون نفر بیمه شده اصلی و ۴۵ میلیون نفر در قالب ۵۳ درصد جمعیت کشور تحت پوشش این سازمان هستند که سهم بسیار بزرگی از منابع جاری این سازمان در قالب بودجه‌های سالانه از طریق بیمه‌پردازی این افراد تأمین می‌شود. همین منابع به اضافه منابع دیگر حاصل از سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی در بخش‌های مختلف در نهایت در راستای هزینه‌های جاری جهت بخش‌های بیمه‌ای، درمانی و بازنشستگی برای بیمه‌شدگان از جمله کارگران صرف می‌شود.

تأمین منابع پایدار تأمین اجتماعی از طریق دریافت سهم حق بیمه‌ها از طرف بیمه‌پردازان، کارفرمایان و دولت ارتباط معنادار این سازمان با بیمه‌شدگان را برقرار کرده و به عبارتی تداوم و پایداری سازمان تأمین اجتماعی در راستای ارائه خدمات به جامعه تحت پوشش به بیمه‌پردازان وابسته است. البته دوام دریافت خدمات آنها نیز منوط به حیات تأمین اجتماعی است.

کارگران به عنوان صاحبان اصلی تأمین اجتماعی همواره این سازمان را به عنوان نهاد مهم و حیاتی برای ادامه زندگی خود دیده‌اند و این نهاد بیمه‌ای نیز در مقابل بر اساس قوانین و مقررات حاکم بر کشور از جمله قوانین اساسی، کار و تأمین اجتماعی موظف به حفظ و توسعه منابع و سرمایه‌های بیمه‌پردازان و ارائه خدمات به جامعه تحت پوشش است که البته این مهم حمایت دولت‌ها را نیز می‌طلبد.

کارفرمایان نیز به عنوان یکی از شرکای اصلی سازمان تأمین اجتماعی و قشر مؤثر و حیاتی در تولید و اقتصاد کشور همراه با جامعه کارگری با پرداخت سهم حق بیمه کارفرمایی بر اساس قانون، سهم عمده‌ای در تأمین منابع این سازمان داشته و با حفظ ارتباط با تأمین اجتماعی علاوه بر دریافت خدمات از طرف این سازمان، بخشی از پایداری آن را تأمین و تضمین می‌کنند.

رویکردهای جدید تأمین اجتماعی، آینده را هدف گرفته است

زنجیره حمایت از بنیان خانواده

تأمین اجتماعی در معنای کلی خود حاوی ساز و کارها و قابلیت‌هایی است که می‌توان آنها را برای انواع برنامه‌ریزی‌های اجتماعی به کار برد. برای مثال، می‌توان انواع طرح‌های بیمه‌ای را برای جوانان، زنان و یا سایر اقشار جامعه تعریف کرد. هر یک از این طرح‌ها دارای خدماتی هستند که می‌توان به مرور زمان آنها را تکمیل و کارایی‌شان را افزایش داد. در حوزه سازمان تأمین اجتماعی هم طرح‌های متنوعی تعریف شده است. اگر در گذشته صرفاً بیمه اجباری غالب بود و آشنایی افراد با بیمه تأمین اجتماعی صرفاً از طریق اشتغال برای یک کارگاه دارای کد بیمه‌ای انجام می‌شد، امروز می‌توان با نرخ‌های مختلف، در طرح‌های مختلف، مشارکت کرد و از مزایای آنها بهره‌مند شد. برای نمونه می‌توان به «بیمه فراگیر خانواده تأمین اجتماعی» اشاره کرد که همانند یک پوشش اجتماعی برقرار شده است.

گزارش

پیام عبادی

روزنامه‌نگار

اختیاری به‌ویژه بر حق بیمه خود ادامه دهد.»

اگر در گذشته سوابق دانشجویی به دوران اشتغال متصل نمی‌شد و یادخواران به دلیل در خانه ماندن و نداشتن شغل امکان واریز حق بیمه نداشتند، امروز با تکمیل زنجیره بیمه‌پردازی، امکان بهره‌مندی از بسیاری از خدمات وجود دارد. باقری در مورد اهمیت تعریف این زنجیره در نظام تأمین اجتماعی، گفت: «واقعیت این است که امکان بهره‌مندی تمام گروه‌ها از بیمه، با یک جانشین و شعار دادن در مورد «تأمین اجتماعی همگانی» محقق نمی‌شد و باید در چارچوب اصول بیمه‌ای، تصمیم‌گیری می‌شد. این نافی حق افراد برای بهره‌مندی از بیمه‌های رایگان یا ارزان قیمت نیست امانمی‌توان با این انگیزه، سرمایه‌گذاری با مشارکت دولت، حتی به‌ای ۲ درصد کمک دولت به ازای هر فرد را متوقف می‌کردیم.»

در همین حال باید توجه داشت که اجزای بیمه خانواده و توسعه آن در سطح کنونی با بیمه تأمین اجتماعی چندلایه که سطوح مختلف خدمات را برای تمامی اقشار در دسترس می‌کند و صورت اجتماعی تری دارد، منافاتی ندارد. در واقع چون بیمه چندلایه که استقرار آن مورد تأکید سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی قرار گرفته، در تعاریف عام خود، از سه سطح امدادی، بیمه‌های پایه و مکمل تشکیل شده، می‌توان گفت که مجموعه بیمه خانواده زنجیره میانی را تکمیل می‌کند؛ ضمن اینکه سازمان تأمین اجتماعی بیمه اجتماعی را برای لایه اول در قالب بیمه‌های مددجویان یا ارائه بیمه سهم دولت (۱۴ درصد، ۱۶ درصد و ۲۰ درصد) توسعه داده است.

سهم دولت، علاوه بر این خدمات، مستمیری از کارافتادگی هم پرداخت می‌شود.»

مزیت‌های بیمه زنان و دختران

یکی از طرح‌های مکمل بیمه خانواده، «بیمه زنان خانه‌دار و دختران» است. مانند طرح بیمه دانشجویی که جمعیت ۱۸ تا ۵۰ سال را در برمی‌گیرد این نوع بیمه هم چنین شرطی را دارد؛ البته این به معنای منع پذیرش افرادی بالای ۵۰ سال نیست. باقری در این مورد، گفت: «در بیمه دانشجویی افراد بالای ۵۰ سال باید معادل مازاد سنی سابقه بیمه داشته باشند. با توجه به اینکه عمده افراد بالای ۵۰ سال بیشتر برای تحصیلات تکمیلی اقدام می‌کنند، بنابراین سوابق شغلی متصل به سابقه بیمه لازم را از قبل دارند. در بیمه زنان و دختران اما یک مزیت وجود دارد: افرادی که حداقل ۱۰ سال بیمه‌پردازی داشته باشند از اعمال سقف سنی معاف می‌شوند.»

در قالب بیمه خانواده، بیمه‌های حرف و مشاغل آزاد و بیمه کارفرمایان هم تعریف شده‌اند؛ هرچند این طرح‌ها قدیمی‌تر از بیمه‌های دانشجویان و زنان خانه‌دار هستند اما به جهت اینکه امکان اتصال آنها به بیمه‌های دانشجویی و زنان و دختران وجود دارد، پس در یک منظومه قرار می‌گیرند. در چنین چینی، یک فرد می‌تواند از ۱۸ سالگی تحت عنوان دانشجو یا دختر، شروع به بیمه‌پردازی کند و تا زمانی که به استخدام درمی‌آید، این بیمه‌پردازی را در قالب بیمه اجباری ادامه دهد و زمانی هم که به هر دلیل، از قالب بیمه اجباری بیرون آید، تا زمان بازنشستگی، به صورت

موجب می‌شود تا گسترده‌ای از خدمات بر اساس آورده حق بیمه هر فرد تعریف شود و این خدمات اگر در دوره‌ای هم به‌ای دریافت حق بیمه ارائه شوند، قابل تسری به سوابق آینده باشند.

قابلیت‌های بیمه دانشجویی

«محسن باقری» کارشناس تأمین اجتماعی برای نمونه به «بیمه دانشجویی تأمین اجتماعی» اشاره می‌کند که در دل بیمه خانواده قرار دارد: «این بیمه به گونه‌ای تعریف شده که دانشجویان بتوانند سوابق دوران تحصیل خود را به آینده منتقل کنند. در واقع این سوابق به سوابق بیمه‌ای دوران اشتغال متصل می‌شوند و از این طریق زمینه کسب سوابق لازم برای بازنشستگی را فراهم می‌کنند؛ ضمن اینکه دانشجویانی که از پوشش درمانی والدین خود استفاده می‌کنند، می‌توانند بدون پرداخت «سرنانه درمان» از خدمات درمانی هم استفاده کنند.»

وی در ادامه به آتی‌نو گفت: «مزیت بیمه خانواده ایرانی این است که نرخ‌های بیمه‌ای مختلفی در آن تعریف شده تا افراد با در نظر گرفتن سهم اجتماعی دولت، متناسب با وسع و سلیقه خود از خدمات بیمه‌ای استفاده کنند. برای مثال در بیمه دانشجویی سه نرخ ۱۲، ۱۴ و ۱۸ درصد وجود دارد که در نرخ ۱۲ درصد با در نظر گرفتن این میزان و ۲ درصد سهم دولت، خدمت بازنشستگی، در نرخ ۱۴ درصد با در نظر گرفتن این میزان و ۲ درصد سهم دولت، خدمات بازنشستگی و حمایت‌های فوت (قبل و بعد از بازنشستگی) و در نرخ ۱۸ درصد و با در نظر گرفتن این میزان و ۲ درصد

بیمه خانواده از ظرفیت ایجاد پوشش‌های مستقل اما در ارتباط با یکدیگر برخوردار است. این، برخلاف بیمه‌هایی است که بیمه‌نامه‌های خود را برای یک خانواده به‌ای سبب افراد عضو آن و میزان مجموعه حق بیمه محاسبه می‌کنند؛ چرا که در حال حاضر بیمه‌های ریسک پوشش افراد بالای ۷۰ سال را نمی‌پذیرند و اگر یکی از اعضای خانواده حق بیمه‌اش را نپردازد، سایر اعضای خانواده هم از خدمات دور می‌مانند.

تمایز بیمه‌های خانواده

بسیاری از خدمات بیمه‌های خانواده غیر تأمین اجتماعی به بیمه درمانی خلاصه می‌شود و بسیاری از هزینه‌ها هم که ناشی از حادثه، بلایا و اتفاقات غیر مترقبه باشد پرداخت نمی‌شوند. در واقع بسیاری از این بیمه‌ها صرفاً بر اساس یک سری تعهدات محدود عمل می‌کنند. قالب بیمه‌های تجاری و غیر اجتماعی چنین محدودیت‌هایی را در مصارف خود به کار می‌گیرند.

در این بیمه‌ها، حق بیمه‌های قبلی هم در نظر گرفته نمی‌شود؛ چرا که اساساً بیمه‌های تجاری فراگیر نیستند و جذب بیمه‌شدگان در قالب رقابت برای آنها معنا می‌یابد. با این حال تأمین اجتماعی به دلیل فراگیری و ویژگی‌های ذاتی خود (درمان، بازنشستگی، بیمه‌بیکاری و...) محبوبیت لازم را میان اقشار مختلف جامعه دارد.

به همین دلیل، بسته به نوع بیمه‌ای که در دل بیمه خانواده تعریف شده، افراد می‌توانند سوابق قبلی خود را ضمیمه استفاده از خدمات جدید قرار دهند. در مجموع، این مزایا

فرهنگ کار، بستر ساز توسعه...

ادامه از صفحه ۱۴

بیمه «حرف و مشاغل آزاد» به زبان ساده

...وی افزود: «اگر رابطه تعریف شده در ماده (۲۸) و (۳۸) قانون تأمین اجتماعی نیز در مورد این افراد حاکم نشود، نهایتاً این افراد در زمره حرف و مشاغل آزاد قرار می‌گیرند تا بتوانند از نظام بیمه‌ای و کارکردهای بیمه‌ای تأمین اجتماعی و خدماتی که در حوزه بیمه و درمان است، استفاده کنند.» وی ادامه داد: «بر این اساس نظام پوشش بیمه‌ای برای حرف و مشاغل آزاد شکل گرفته که به عنوان بیمه‌های خاص و بیمه‌هایی که قالب و ساختار خویش فرمایی دارند، وارد نظام و پوشش بیمه‌ای می‌شود و این نوع بیمه در راستای توسعه پوشش بیمه‌ای سازمان و فراگیری نظام تأمین اجتماعی برای همه گروه‌ها، شغل‌ها و اقشار جامعه است.» وی ادامه داد: «از این جهت کسانی که در مشاغل آزاد فعالیت دارند و حرفه و مشاغل آزاد دارند و فاقد نظام کارگری و کارفرمایی به معنای داشتن رابطه کارگری و کارفرمایی بوده و در استخدام بخش خصوصی و دولتی باشند این افراد می‌توانند خود را بر اساس یک توافق و قرارداد با نرخ تعیین شده بیمه کنند و در کنار آن خدمات درمانی را دریافت می‌کنند.»

جهانی اضافه کرد: «جز مواردی که در قانون برای کارگاه‌ها و مستخدمین بخش خصوصی و دولتی مطرح شده است این افراد مشمول بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد از خدمات بیمه‌ای و درمانی سازمان

گروه‌های بیمه‌ای خاص و همه اقشار فاقد پوشش به توسعه منابع سازمان تأمین اجتماعی کمک کرده و در واقع می‌توانند از خدمات بیمه‌ای و درمانی این سازمان بهره‌مند می‌شوند.» این کارشناس بیمه‌های اجتماعی اظهار داشت: «به همین دلیل هم بر منابع سازمان تأمین اجتماعی تأثیر گذار هستند و هم بر مصارف سازمان تأثیر قابل توجه دارند.» وی بیان داشت: «سازمان هم به دلایل و ویژگی‌هایی که این نوع پوشش بیمه‌ای دارد و فرایند کارآمدتری که در این حوزه دیده شده است، هرچه بتواند حرف و مشاغل آزاد و بیمه‌های خاص و اقشار و گروه‌های مختلف را در این قالب از پوشش بیمه‌ای برخوردار کند، منابع سازمان را توسعه خواهد داد و از درجه‌ای دیگر فلسفه، ماهیت و موجودیت سازمان که پوشش همه گروه‌هایی است که نظام بیمه‌ای تعریف شده‌ای ندارند می‌تواند محقق کند.» وی با بیان اینکه این گروه‌ها همه در قالب بیمه‌های خاص و بیمه‌هایی که رابطه خویش فرمایی دارد تعریف می‌شوند، اضافه کرد: «بیمه حرف و مشاغل آزاد، بیمه زنان خانه‌دار و دانشجویان و بیمه‌های اختیاری، همه اینها در قالب بیمه‌های خاص تعریف می‌شوند اما گروهی از اینها شامل حرف و مشاغل آزاد متناسب با فعالیت و ماهیت خودشان از پوشش بیمه‌ای برخوردار می‌شوند.» وی تصریح کرد: «در حال حاضر این گروه حرف و مشاغل آزاد به عنوان گروهی تعریف شده با جامعه آماری مشخص است البته همه گروه‌هایی که ماهیت بیمه‌ای دارند و ساختار و فرایند پوشش آنها خویش فرمایی است در چندین طبقه و دسته تقسیم‌بندی می‌شوند که یکی از این گروه‌ها حرف و مشاغل آزاد است.»

«نظام بازنشستگی این افراد نیز تابع بازنشستگی عام است؛ یعنی در واقع با ۳۰ سال سابقه و ۶۰ سال سن برای مردان و ۳۰ سال سابقه و ۵۵ سال سن برای بانوان بازنشسته می‌شوند، تعهدات سازمان نیز در حوزه درمان متناسب با قرارداد و نرخ حق بیمه‌ای که پرداخت می‌کنند اگر ۲۷ درصد حق بیمه باشند می‌توانند از خدمات درمانی سازمان بهره‌مند شوند.» همچنین این افراد در صورتی که معاینات قبل از پوشش بیمه‌ای و فرایند طب کار و معاینات قبل از ورود به سیستم تأمین اجتماعی و پذیرش بیمه‌ای را نداشته باشند در صورتی که دچار بیماری شوند و شرایط از کارافتادگی بر اساس ماده (۷۰) و (۷۵) قانون تأمین اجتماعی را داشته باشند می‌توانند از حوزه از کارافتادگی هم با توجه به شرایطی که دارند استفاده کنند و فرایندی که در کمیسیون‌های پزشکی طی می‌شود از این مقوله هم می‌توانند بهره‌مند شوند.»

بیمه‌ای فراگیر، اثربخش و کارآمد

جهانی تصریح کرد: «از این جهت یک پوشش بیمه‌ای فراگیر است و اثربخشی، کارآمدی، جامعیت و کفایت لازم را تا حدودی دارد.» وی با بیان اینکه رابطه گروه بیمه‌ای حرف و مشاغل آزاد می‌تواند مبتنی بر رابطه خویش فرمایی با سازمان تأمین اجتماعی باشد، اظهار داشت: «رابطه سازمان با این افراد ضمن اینکه ارتباطی مبتنی بر منابع و مصارف سازمان است و از درجه‌ای دیگر مشارکت پوشش بیمه‌ای این افراد با مشارکت بیمه‌ای و پرداخت حق بیمه آنهاست، بدون شک گسترده‌ای این گروه در بیمه حرف و مشاغل آزاد،

تأمین اجتماعی استفاده می‌کنند اما از حوادث ناشی از کار و اینکه فردی در زمان فعالیت در محل کار دچار حادثه شود بهره‌مند نمی‌شوند و همچنین قانون بیمه بیکاری در مورد این گروه‌ها مصداق ندارد و در واقع عملیاتی نمی‌شود.»

بهره‌مندی از خدمات بیمه‌ای و درمانی

جهانی تصریح کرد: «در برخی موارد، به خاطر اینکه هزینه‌های متأثر از درمان این بیمه‌شدگان تأمین شود با پرداخت فرانشیز مشمول پوشش درمانی می‌شوند که این گروه‌ها اگر نرخ بیمه آنها ۲۷ درصد باشد در واقع از بیمه کامل برخوردار هستند و از پوشش درمانی هم بهره‌مند هستند، البته آنها باید حق بیمه خود را ماهانه بر اساس ماده (۳۹) قانون تأمین اجتماعی و در موعد مقرر و تعریف شده پرداخت کنند تا از همه موارد پادشده برخوردار شوند.» وی ادامه داد: «به جز در موارد محدودی که صرفاً برای کسانی است که در استخدام بخش دولتی یا خصوصی هستند یا رابطه کارگری و کارفرمایی دارند و ممکن است در محیط کار دچار حادثه شوند و بیمه بیکاری را استفاده کنند، جز این موارد محدود این افراد از خدمات درمانی و بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی بهره‌مند می‌شوند.»

نظام بازنشستگی بیمه‌شدگان حرف و مشاغل آزاد

این کارشناس بیمه‌های اجتماعی تصریح کرد: